

Invázne nepôvodné rastliny

V minulosti boli na naše územie privezené ako okrasné a medonosné rastliny. V súčasnosti ohrozujú a vytlačujú pôvodné druhy rastlín, vytvárajú rozsiahle, nepreniknuteľné porasty a menia prirodzené druhové zloženie ekosystémov. Je pre ne charakteristická vysoká odolnosť, schopnosť prežívať nepriaznivé obdobia, dobré reprodukčné vlastnosti a absencia prirodzených nepriateľov. Mnohé z týchto rastlín sú silné alergény, iné obsahujú toxické látky spôsobujúce kožné poranenia.

Hovoríme o inváznych rastlinách. Medzi invázne druhy Slovenskej republiky patria tie nepôvodné druhy rastlín, ktoré sú zaradené v nariadení vlády SR č. 449/2019 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam inváznych nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Slovenskej republiky.

Podľa zákona NR SR č. 150/2019 Z. z. o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia inváznych nepôvodných druhov a o zmene a doplnení niektorých zákonov:

- invázne nepôvodné druhy je zakázané priniesť na územie Slovenskej republiky, držať, rozmnožovať, prepravovať okrem ich prepravy v súvislosti s ich eradikáciou, uvádzať na trh, používať, vymieňať, nechať rozmnožovať, chovať, pestovať alebo uvoľniť do životného prostredia,
- vlastníci alebo správcovia pozemku sú povinní za podmienok a spôsobom, ktoré ustanoví ministerstvo životného prostredia vykonávacím predpisom, odstraňovať zo svojho pozemku

invázne nepôvodné druhy a starať sa o pozemok tak, aby sa zabránilo ich šíreniu; ak je pozemok v užívaní inej osoby, ako je vlastník alebo správca pozemku, tieto povinnosti má užívateľ pozemku.

Keďže invázne rastliny majú vysokú schopnosť šíriť sa tak vegetatívnym ako aj generatívnym spôsobom, ich odstraňovanie je problematická a dlhodobá záležitosť. Vyžaduje systematické, častokrát aj niekoľkoročné zásahy.

Mgr. Gabriela Staržecová

Na území okresu Gelnica bol zaznamenaný výskyt hlavne týchto druhov:

Pohánkovec japonský

Najčastejšie rastie v okolí vodných tokov, ciest a železníc. Vytvára rozsiahle husté porasty. Šíri sa podzemkami. Dokáže prerásť aj asfalt a betón a narušiť základy budov.

Zlatobyľ kanadská, Zlatobyľ obrovská

Je asi najviac rozšírenou inváznou rastlinou v Margecanoch, a to predovšetkým okolo železničnej trate. Je síce medonosná, no dokáže prerásť a zničiť celé pôvodné lúčne porasty. Spôsobuje peľovú alergiu.

Na našom území sa vyskytujú aj mnohé iné nepôvodné druhy, ktoré nie sú uvedené v nariadení vlády, ale správajú sa invázne a majú potenciál významne negatívne ovplyvniť pôvodné ekosystémy. Patrí k nim:

Boľševník obrovský

Pozor!

Boľševník produkuje toxickú šťavu, ktorá pri kontakte s pokožkou pri vystavení postihnutého miesta slnečnému žiareniu spôsobuje poškodenie kože podobné popáleninám.

Netýkavka žliazkatá

Vďaka vysokej produkcii nektáru môže potláčať opeľovanie iných druhov rastlín.

Sumach páľkový

Je vysádzaný do záhrad ako dekoratívna drevina. Rozmnožuje sa vegetatívne výmladkami, ktoré rastú z koreňov pôvodného stromu. Ak sa neodstraňujú, vytvoria hustý porast, tak ako sa to stalo v Margecanoch v okolí Bystrého potoka.

